

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

2012-2013 m. medžio skulptūros plenerai Vasario 16-osios gimnazijoje, Hiutenfelde Vokietijoje

2013-08-01

ŽURNALAS: TAUTODAILĖSMETRAŠTIS

TEMA: Lietuviai išeivijoje

AUTORIUS: Valentinas Jazerskas, Birutė Augustinavičiūtė

DATA: 2013-08

2012-2013 m. medžio skulptūros plenerai Vasario 16-osios gimnazijoje, Hiutenfelde Vokietijoje

Valentinas Jazerskas, Birutė Augustinavičiūtė

Daug kryždirbystės ir medžio skulptūrų plenerų vyksta Lietuvoje, tačiau lietuvių išeivijos susitelkimo vietose toks medžio drožėjų pleneras – pirmasis. Hiutenfeldas – lietuvių išeivijos Europoje centras, vienijantis keturias organizacijas: Europos lietuvių kultūros centrą, Vokietijos lietuvių bendruomenę, Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungą ir Vasario 16-osios gimnaziją. Ši vietovė, nuo XX a. pradžios identifikuojama kaip išeivių iš Lietuvos būstinė ir sostinė Europoje. Po Nepriklausomybės atkūrimo 1990 metais čia mokosi ne tik lietuvių išeivijos jaunimas, bet ir Lietuvos jaunuoliai, norintys įgyti užsienio kalbų įgūdžių. Sukurta lietuviška atmosfera Renhofo pilyje reikalauja nuolatinio atnaujinimo ir paramos bei pagalbos iš Tėvynėje gyvenančių lietuvių ar organizacijų.

Jau seniai Vasario 16-osios gimnazijos direktorė dr. Bronė Narkevičienė planavo kaip atgaivinti parką. Mokykloje ir Vokietijos lietuvių bendruomenėje ne kartą lankėsi ir įgyvendino kultūrinius projektus Zigmas Kalesinskas. Bendraujant ir gimė idėja parko atgaivinimui panaudoti ažuolus nupjautus statant gimnazijos priestatą ir skleisti lietuvių kryždirbystės – naiviosios skulptūros tradiciją.

2012 m. rudenį Lietuvos tautodailininkų sąjungos Kauno bendrija įgyvendino pirmąjį tęstinio projekto (dalinai finansuoto Kultūros rėmimo fondo) etapą. Raimundas Blažaitis, Antanas Lastauskas ir Remigijus Petrauskas skulptūrinius suolus kūrė iš parke augusių ažuolų, kuriuos Gimnazija buvo priversta nupjauti statydama naująjį mokyklos priestatą. Valentinas Jazerskas parengė ir pravedė pamoką, kurioje gimnazijos moksleivius supažindino su materialiąja lietuvių liaudies kultūra.

Renhofo pilies parke, supančiame Vasario 16-ios gimnaziją, sukurtos medžio skulptūros ir skulptūriniai suolai iš čia augusių šimtamečių ąžuolų medienos. Iki šiol toks pleneras čia niekada nebuvo rengtas. Lietuvių liaudies sakmių, padavimų ar pasakų tematika sukurtos skulptūros, ar jų grupės, Vokietijos miestelio kontekste formuos išskirtinai lietuvišką atmosferą. Drožiant medžio skulptūras, kūrybos procese dalyvavo ir gimnazijos jaunimas, lietuvių bendruomenės nariai, nes tuo metu vyko pamokos. Daugeliui atvykusiųjų iš kitų kontinentų ar valstybių, tai nauja patirtis ir puiki paskata domėtis lietuvių liaudies menu, tradicine skulptūra, asmeniškai dalyvauti lietuviškos aplinkos kūrime.

2013 metų pavasarį, tęsiant labai sėkmingą šilto ir teigiamo atgarsio sulaukusį projektą, surengtas antrasis (dalinau finansuotas Kultūros rėmimo fondo) medžio drožėjų iš Lietuvos pleneras, kuriame dalyvavo Raimundas Blažaitis, Antanas Lastauskas, Artūras Zienka, Juozas Videika ir pamokas parengusi ir vedusi Asta Vandytė bei projekto vadovas Valentinas Jazerskas. Plenere sukurti aštuoni drožti suolai ir dekoratyvinės skulptūros, papildžiusios gimnazijos parko rekreacinių kūrinių kolekciją. Gimnazijos erdvėse iki liepos mėnesio eksponuota Lietuvos liaudies kultūros centro parengta šiuolaikinės lietuvių kryždirbystės fotografijų paroda supažindino moksleivius, mokytojus, lietuvių ir vokiečių bendruomenę su UNESCO globojama unikalia žmonijos nematerialaus kultūros paveldo vertybe – Lietuvos kryždirbystę ir kryžių simbolika.

Gimnazijos ir Vokietijos lietuvių bendruomenė tikisi, kad projektas bus tęsiamas. Liaudies drožybos kūriniai reprezentuojantys Lietuvos kultūrą – kuria ir Vasario 16-sios gimnazijos įvaizdį ir išskirtinumą, todėl, kad pusė moksleivių – vokiečiai, per parko teritoriją dviračių takai veda į UNESCO globojamą IX a. Lorsh vienuolyną.

Vasario 16-osios gimnazija

Vasario 16-osios gimnazija yra vienintelė lietuviška gimnazija Vakarų pasaulyje – nuo pokario iki pat šių dienų viso pasaulio lietuvių vertinama ir tausojama. Tačiau ne tik šis faktas mokyklą paverčia išskirtine – savo principais ir veikla ji kasdien tiesia gyvą tiltą tarp Lietuvos ir Vakarų pasaulio, atverdama mokiniams unikalią galimybę gyvenant pačioje Europos širdyje išlaikyti ir puoselėti vieną autentiškiausių jos kalbų, svetur ugdyti tautinę savimone, formuoti ir išlaikyti savo tapatybę. Gimnazijoje mokiniai ne tik įgyja brandos atestatą, kuris pripažįstamas Vokietijoje ir visame pasaulyje. Čia gimnazistams dėstoma lietuvių kalba ir literatūra, Lietuvos istorija, lietuviškai mokomasi tikybos, biologijos, geografijos, šokami tautiniai šokiai, švenčiamos lietuviškos šventės. Čia auga jaunoji karta, puoselėjanti lietuvišką kultūrą, tradicijas ir tautines vertybes. Jaunoji karta – sąmoningi, tolerantiški ir perspektyvūs Europos piliečiai.

Vasario 16-osios gimnazija – tai unikali, dvikalbė mokykla, kuriai 1999 m. buvo suteiktas valstybės pripažintos, privačios Gimnazijos statusas, 2010 m. – Hesseno žemės Švietimo ministerijos gabių vaikų ugdymo sertifikatas. Lietuvių kilmės mokinių gretas kasmet papildė ir vokiečiai, o valstybės pripažintas brandos atestatas atveria absolventams kelius į Europos ir pasaulio universitetus bei aukštąsias mokyklas.

2012–2013 mokslo metais Gimnazijoje dirbo 34 pedagogai, 11 administracinių-ūkinių darbuotojų, mokėsi 197 mokiniai. Gimnazija didžiuojasi draugiškais mokinių ir mokytojų santykiais, jaukia ir saugia aplinka.

Kiekvienais mokslo metais Vasario 16-osios gimnazijos gyvenimą praturtina mokiniai iš Pietų arba Šiaurės Amerikos, atvykę išmolti ar prisiminti gimtąją senelių ar prosenelių kalbą, susipažinti su lietuviška kultūra bei papročiais. Baigę mokslus savo šalyje, jaunuoliai čia dažniausiai praleidžia vienerius metus.

Romuvos parke, vos už kelių žingsnių nuo Gimnazijos pastato, įkurti mergaičių ir berniukų bendrabučiai. Laisvalaikiu gimnazistai turi puikias galimybes ilsėtis, bendrauti, mėgautis nuostabia parko gamta ir švelniu klimatu, užklasinės veiklos metu atskleisti savo gabumus ir ugdytis įvairius gebėjimus.

Gimnazijos neformaliojo ugdymo būreliai: lietuvių liaudies tautinių šokių, jaunųjų dailininkų, keliautojų, krepšinio, ateitininkų, globėjų „Europos būrelis“, „Nestovėk nuošaly“, vokalinis ansamblis, orkestras, „Gurmanų klubas“, „Kino klubas“, bendrabučio radio stotis, kurios galima klausytis internetu.

Taip jau sutapo, kad 2013 metais vėluojantis pavasaris ir tautodailininkai iš Lietuvos į Rennhofo sodybos parką kojas įkėlė beveik kartu. Ketvirtąją balandžio savaitę (21–26 d.) Gimnazijoje vyko medžio skulptūrų pleneras. Tai tęstinis LR Kultūros ministerijos Kultūros rėmimo fondo remiamas projektas „Medžio skulptūros pleneras Vasario 16-osios gimnazijoje, Hiutenfelde, Vokietijoje“. Šio projekto vadovas Lietuvos tautodailininkų sąjungos Kauno bendrijos pirmininkas Valentinas Jazerskas, tautodailininkas dievdirbys Raimundas Blažaitis, tautodailininkai Antanas Lastauskas, Artūras Zienka ir Juozas Videika.

Pirmą kartą tautodailininkų kaltai mokyklos parke suskambo 2012 m. ankstyvą rudenį, kai meistrai išvyko, Rennhofo sodyboje „prisėdo“ jų padirbti originalūs suolai ir stalas. Šio plenero tikslas – rekreaciniai lauko baldai, puošti tradicine lietuvių ornamentika.

Plenero metu gimnazistai stebėjo tautodailininkų darbą, drąsiesieji į rankas ėmė kaltus, skobė medį. Projekto vadovas V. Jazerskas ir Asta Vandytė gimnazistams vedė etnokultūros pamokas, mokiniai mokėsi drožti šaukštus, naudodami tradicinius puošybos elementus kūrė skrynių projektus. Plenero vadovas savo iniciatyva į Gimnaziją atvežė Lietuvių liaudies kultūros centro paruoštą „Šiuolaikinės tradicinės kryždirbystės fotografijų parodą“. Ji Gimnazijoje veiks iki mokslo metų pabaigos.

V. Jazersko paklausus, kodėl šis projektas tęstinis, jis kukliai ir nuoširdžiai nusišypsojęs atsakė „nes ažuolų dar liko“. Vėliau meistras tęsė: „yra erdvė, kurią pradėjus reikia užpildyti, visko vienu metu negali užbaigti. Komanda gera, patikrinta, su ja gali ir į kosmosą skristi, vienas kitą iš pusės žodžio supranta. Tai profesionalai, savo srities asai. Visi turi sveiką, nesugadintą humoro jausmą“.

Reikia paminėti ir tai, kad projekto partneriai – Vasario 16-osios gimnazija ir LTS Kauno bendrija – dviem kalbom (lietuvių ir vokiečių) ruošia bendrą informacinį leidinį „Medžio skulptūrų plenerai Vasario 16-osios gimnazijoje“.

Gimnazistų, mokytojų, tėvų, Gimnazijos vadovų ir Kuratorijos vardu širdingai dėkojame tautodailininkams už Vasario 16-osios gimnazijoje paliktą savo širdies dalelę.

Birutė Augustinavičiūtė

lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja